

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

בה.

עין משפט נר מצוה

יא א מיי פיי מהלסת
עדות הלכה ד סמנ
לאון רי טוש"ע י"מ סי'
לד טקף י'
יב ב ג מיי שם פ"ב
הלכה ד סמנ שם
טוש"ע שם טקף כה:
יג ד מיי שם הלכה ט
טוש"ע שם טקף לד
יטו טוש"ע י"ד סי' קטע סע'
טו וטע"י י"ח סי' כג"ה:
כ ב מיי שם פ"י הל' ד
סמנ שם טוש"ע שם
טקף טו ועיין כג"מ:

רבינו חננאל

אימתי ובמה אינו אלא
לפרש דברי חכמים כר
ושנין גבירא אגברא
קרימית כלומר מדברי ר'
יהושע ור' יוחנן אהה
מקשי על ימי רב חמא הני
סברי דאימתי לפרש רומי
סבר אימתי נמי לחלוץ
הוא והתניא בבבאי דר'
יהודה חולק על החכמים
דחנני ר' יהודה אומר בזמן
שיש ליהן אומנות אחרת
היי אלו כשרין וזכאי בין
לפי שלא נתנה זירות אלא
היא וכן שיש ליהן אומנות
שלא היא פסולין ושנינו
הוא דקתני וזכאי איני
החכמים שנוהגין במשנתו
אלא ר' טרפון היא ור'
יהודה הוא ששונה אותו
בלשון חכמים לפי שהוא
אית ליה האי סבא דחנני
ר' יהודה אומר משום ר'
טרפון אין אחד מהן נזיר
לפי שלא נתנה זירות אלא
להפלאה אבל ר' יהודה
דמתיני מפרש דברי
החכמים אינו וגו' וטרפון
בעירובין סוף פרק הלוח
שכן ר' חזקוני אמר רב
יהודה אמר שמואל הלכה
כר' יהודה דאמר כד"א
בעירובי תחומין כר'
ואקשין עליה הלכתא
מכלל דלפניו והאמר
ריב"ל כל מקום שאמר ר'
יהודה אימתי ובמה אינו
אלא לפרש דברי חכמים
ומהיריבין ולא פליגי
והאמר רב חסדא חולקין
עליו תבירין על ר' יהודה
ואמרין גבירא אגברא קא
רמית כלומר מדברי רב
חסדא תורה דברי ר'
יהושע ושקלו וטרו בה
ומקשו ואימתי לפרש הוא
והתן אלו הן הפסולין
למשחק בקוביא. א"ר
יהודה אימתי בזמן שאין
לו אומנות אלא היא אבל
דמתיני ליה או נזיר הוא
(והוא) [ואין] לאו נזיר הוא
לא משעבר נפשיה הכא
נמי כיון דלא ידע אי קניא
לא קני לא גמר ומקני וזו
סבא דר' טרפון היא ושנה
בבבאי דר' יהודה בבבאי
בלשון חכמים וברייתא
כילה ר' יהודה. והפלוה
ברבית לעדות
התנהגה רבא מלוה הבאה
לו ברבית ואפי' ליה עובר
ברבית לעדות: בר
בינינוס אסחידו עליה
חד אמר קמאי דידי

לדמך התם האי מאן דמקבל זוזי מתצריה למזבין ליה חמרא ופסע
ולא זבין משלם כדלוי אפרומוה דזולשפטו וקאמר התם דלסמכתא
היא כו' עד דמקשה הש"ס מאי שנא מאס אוזיר ולא אעביד אשלים
זמיטבא ומשני התם גבי אס אוזיר ולא אעביד אשלים זמיטבא
משום דהוי צידו לא הויה אסמכתא
אלמא דלא הויה צידו הוי טפי
אסמכתא ממה שהוה צידו על כן
נראה לר"ת לפרש הכי כל כי האי
גוונא לאו אסמכתא היא דלא הויה
אסמכתא אלא היכא שאלן יכול
להרויח כגון משלם שטריו וכי דגט
פשוט (ב"ב דף קסח). אבל הכא לא
הויה אסמכתא משום דכיון דשניס
הס כל אחד ואחד מקני לתצריה מגו
דאי מרווח צעי איסו למקני צההיא
הנאה גמר ומקני לתצריה ולפי זה כל
שידוכין לא הויה אסמכתא משום
דכל חד וחד צעי למקני גמר נמי
ומקני ומיחו קשה על פי ר"ת שהרי
צפרק הוצב (ב"ב דף קמ"ג וס' א) אמרינן
הנותן עירבון לתצרו ואמר לו אס
אני חוזר צי עירבונך מחול לך והלא
אומר אס אני חוזר צי אכפול לך
עירבון נתקיימו התנאים דצרי רבי
יוסי ומסיק התם לצסוף אליבא דר'
יהודה דהויה אסמכתא ולא קניא
אלמא אפי' צניס חשיב אסמכתא
ולא אמרינן מגו ט' דאי צעי קנין
העירבון אס חצירו חוזר צו מקנה
נמי כנגד העירבון לתצרו כשהוה
חוזר צו ועוד משמע לקמן גבי
נריכותות דמפריחי יוניס דהיכא
שהוה סבור דצידו להרויח הויה
אסמכתא צעלמא טפי כדפירש רש"י
על כן נראה לר"י עיקר פירושו רש"י
ואי קניא לו מהיכא דלחזו נשך
כדפירש לעיל תריץ הכי שאני התם
דודאי דבר שהוא צידו ממש לגמרי
כגון אס אוזיר ולא אעביד אשלים
זמיטבא דהתם צידו לעשות ולא
גזיס נמי סבור הוא שכן הפסיד
צצירו אס לא ישלים תנאו כמו אס
ישלם אסמכתא וצההיא ודאי גמר
ומקני ולא חשיב אסמכתא ואומר
צצבו עלי לשלם ודאי מן הדין מה
צצדי לעשות ולא עשימי אבל היכא
דגזיס אש"ג דהוי צידו ממש לגמרי
כגון אס אוזיר ולא אעביד אשלים
אלפא זוזי מכל מקום כיון דגזיס ודאי
הוי גוונא דמתנה לשלם אלף זוז
צציל קרקע אחת ודאי חשיב

אימתי ובמה. אימתי כגון צמתינתין דהכא או צמה דצריס אמורים:
גבירא אגברא. דרבי יהושע צן לוי ארמי צר חמא רמי צר חמא
סבר אימתי דרבי יהודה לחלוק צא: הויה דרבי יהודה הויה משום
רבי טרפון. לעולם אימתי לפרש הויה ורצנ דמתנינתין לא פליגי
עליה ומתינתא דקתני צין שיס לו
כו' דמשמע טעמא משום אסמכתא
ר' יהודה גופיה אמרה משמיה דרבי
טרפון ופליגי ארצנן דמתנינתין
דטעמיהו משום שיצו וצמתינתין
ר' יהודה מילתיהו דרצנן קא מפרש:
אין אחד מהן נזיר. שניס יושצין
ואחד עובר זה אומר פלוני העובר
נזיר הוה חזי אומר אינו נזיר ואמר
אחד הריני נזיר אס כמומו הוה
שהוה נזיר ותצרו אומר הריני נזיר
אס כמומו הוה שאינו נזיר ושניהס
מתכוונין לניירות ומלא כחד מהס
ואמר רבי טרפון יכול אחד מהן נזיר
שעל הספק אמר דצרי חמילה ואין
זו הפלאה דכי יפליא איש (ויקרא ס'
יפרש משמע. אלמא לר' טרפון דכי
תלי תנאה צמדי דלאו צדיה ולא
ידע לה אפילו הכי הויה אסמכתא
ולא אמרינן מספיקא גמר ואקני:
לוה צריבים פסול לעדות. דק"י"ל
(ב"ב דף ע"ה): המלוה והלוה עוברין
בלא תעשה וכוין דחימוד ממון
מעצירו על דת הוה לר' כרשע דחמס
דעובר נמי על לא תעשה מפני
חימוד ממון: מלוה הכאה צריבים.
ומשמע אחריויהו: צר צניסוס
אזויף. הלוה: והוה ליה. האי סהלא
לגמרא לומר כן דע"ל דלא
ומקני. אבל קשה לי נמי
להגמרא לומר כן דע"ל דלא
כריב"ל ור"י דק"י"ל אימתי
לפרש האי י"ל הריב"א
צדיקין על ההכרח דמתני'
קני דעסקיס ציבוס קני
עולס סבר דלסמכתא קני
ולו אי מני משחק בקוביא
ס"ד דהוה לא הוה אסמכתא
דלון צידו בלא ונמי ומקני
אבל מפריחי יוניס דלמך
צקוס תליא מלתא הוה
אסמכתא ולי מנה תפריחי
יוניס הוה דמשחקי בקוביא
דלמך קיס לי צנפשא והוה
אסמכתא. אמר זה ראינו
במ"ה ה"ר דמכר דעשה
אולס סוניה ור' חמני ז"ל
חמא משום דלמך מ"ד
דמפריחי יוניס ודאי קאי
למתימ' דאי ספירא ליה
כר"ש משום דלון עוסקין
ציבוס על עולס הוה
משחק בקוביא ותמני ז"ל
אבל לענין קשה כ"ל דהא
מ"מ הריב"א סבר כן עולס
דעסקיס ציבוס על גופא
דכשר ולא מפסול משום
אסמכתא:

תורה אור השלם

1. לא תשא שמע שוא
אל תשת ידך עם רשע
להיות עד חסיד.
שמות כב א

גליון הש"ס

גמ' וצריבא ובי' התם
הוה דלא גמר ומקני. לפי'
י"ל דכך מ"ד ס"ל כרמתיס
לעיל דלמתי דרבי לחלוק
וס"ל למ"ק דפסולין משום
דהוה אסמכתא ולא גמר
ומקני. אבל קשה לי נמי
להגמרא לומר כן דע"ל דלא
כריב"ל ור"י דק"י"ל אימתי
לפרש האי י"ל הריב"א
צדיקין על ההכרח דמתני'
קני דעסקיס ציבוס קני
עולס סבר דלסמכתא קני
ולו אי מני משחק בקוביא
ס"ד דהוה לא הוה אסמכתא
דלון צידו בלא ונמי ומקני
אבל מפריחי יוניס דלמך
צקוס תליא מלתא הוה
אסמכתא ולי מנה תפריחי
יוניס הוה דמשחקי בקוביא
דלמך קיס לי צנפשא והוה
אסמכתא. אמר זה ראינו
במ"ה ה"ר דמכר דעשה
אולס סוניה ור' חמני ז"ל
חמא משום דלמך מ"ד
דמפריחי יוניס ודאי קאי
למתימ' דאי ספירא ליה
כר"ש משום דלון עוסקין
ציבוס על עולס הוה
משחק בקוביא ותמני ז"ל
אבל לענין קשה כ"ל דהא
מ"מ הריב"א סבר כן עולס
דעסקיס ציבוס על גופא
דכשר ולא מפסול משום
אסמכתא:

לענין רש"י

אשתליון [אשתליון].
עוף פיתיון.

מוסף רש"י

לעולם אין אחד וזה
נזיר. שניס סחוי ועיניו וכן
אחד לפניהם ואמר אחד
הריני מיר שזה סבא אללס
נזיר הוה. ומה אמר הכיני
מיר שאינו מיר, ולספק
מלא כחד מהן, אין אחד
מתן מיר, לפי שלא נתנה
מירות להית מיר כתיבה
ונספק אלס דהפלאה ודאי
מפריחי (ויג' ו' ובש"י)
טרוכין (נדרים י"ט) דלא
סמכתא דמתימו ממש לס'
מירות אלס הלו מירותו צוה
שנא נענך ולא היה פני וכו'
רשע, שהרי מורה פסלה קרוב לעדות (ע"ל ס'). ואין אדם משיב עצמו רשע. אין אדם נפסל לעדות כהוא שם רשע, ולפיכך לא יבטחו בה).

אלס נפסל לעדות כהוא שם רשע, ולפיכך לא יבטחו בה. דלמך קרוב אלל עמו הלבך אין אדם יכול לטוס עמו רשע, כלומר על עדות עמו אינו נעשה
רשע, שהרי מורה פסלה קרוב לעדות (ע"ל ס'). ואין אדם משיב עצמו רשע. אין אדם נפסל לעדות כהוא שם רשע, ולפיכך לא יבטחו בה.
ולפיכך לא יבטחו בה.